

Vergaderjaar 2021–2022

31 490

Vernieuwing van de rijksdienst

Nr. 316

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 mei 2022

Hierbij bieden wij u de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk (JBR) 2021 aan¹. Dat doen wij vanuit de verantwoordelijkheid om in de bedrijfsvoering van het Rijk de eenheid, kwaliteit en efficiëntie te bevorderen. In de jaarrapportage staat welke ontwikkelingen er in 2021 waren op het gebied van de rijksbrede bedrijfsvoering.

De medewerkers van het Rijk zorgden ook in 2021 ervoor dat de dienstverlening en het werken op locatie en thuis kon doorgaan. Medewerkers van het Rijk lieten hierbij zien dat zij wendbaar en flexibel zijn. Bij het uitvoeren van het werk in 2021 zocht het Rijk naar duurzame, veilige en nieuwe manieren van werken. In deze aanbiedingsbrief lichten wij een aantal ontwikkelingen daaruit, die kenmerkend zijn geweest voor de werkwijze in 2021. Deze ontwikkelingen sluiten aan bij de ambitie in het coalitieakkoord (Bijlage bij Kamerstuk 35 788, nr. 77) om te werken aan een overheid die dienstbaar, dichtbij en toegankelijk is. Daarbij zijn een robuuste en betrouwbare informatiehuishouding en een kwalitatief goed functionerend Rijk belangrijke speerpunten die bijdragen aan de ambitie.

• Robuuste en betrouwbare informatiehuishouding

Iedere medewerker, iedere bestuurder en elke ketenpartner verwerkt en produceert informatie. Informatie die belangrijk is voor het uitvoeren van onze kerntaken, als bewijs voor ons handelen en als input voor beleidskeuzes. Het hebben van een robuuste en betrouwbare informatiehuishouding is daarvoor een randvoorwaarde. Deze legt de basis voor goed openbaar bestuur, ondersteunt de ontwikkeling naar een open overheid, en geeft mede vorm aan de relatie met burgers. Dit is van groot belang, omdat de informatie-uitwisseling tussen overheden en burgers en bedrijven door verdere digitalisering steeds meer digitaal verloopt. De

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

rijksoverheid zet in op de verbetering van de informatiehuishouding en de herziening van de Archiefwet.

Op 1 juli 2021 zijn door alle ministeries en diverse Hoge Colleges van Staat en zbo's actieplannen voor de verbetering van de informatiehuishouding aan BZK geleverd. Er zijn negen algemene prioriteiten afgesproken om de basis voor alle rijksonderdelen op orde te krijgen. Daarnaast is er ruimte geboden voor organisatie-specifieke prioriteiten. In 2021 ging de aandacht uit naar de schaarste van expertise en capaciteit om de verbetermaatregelen te realiseren. We gaan extra capaciteit werven. Ook is een centraal opleidingsprogramma voor informatieprofessionals in de maak. Om websites duurzaam te bewaren, heeft het Rijk een centrale voorziening ingericht waarop alle ministeries zijn aangesloten. Daarnaast maken we sinds 1 juli 2021 beslisnota's openbaar, die in de categorieën Wetgeving en Beleidsvorming vallen.

• Kwaliteit van het Rijk

Een kwalitatief hoogwaardige rijksoverheid vraagt ook een blijvende inzet om een aantrekkelijke werkgever te zijn met een inclusieve werkcultuur en ruimte voor verschillende perspectieven en dilemma's.

o *Versterking integriteit en aanpak discriminatie Rijk 2021*

Het Rijk streeft naar een veilige werkomgeving met een inclusieve organisatiecultuur. Een werkomgeving waarin ruimte is voor (on)zichtbare verschillen en iedereen zich welkom en gewaardeerd voelt. Sociale veiligheid is essentieel om met elkaar te spreken over integriteit(dilemma's). Daarom zijn vorig jaar onder meer de workshops Sociale veiligheid en Ongewenste omgangsvormen uitgevoerd en zijn meer gespreksbegeleiders opgeleid. Ook de rijksbrede Week van de Integriteit heeft bijgedragen aan een veilige bespreekcultuur. Daarnaast is gestart met de versterking van de aanpak van discriminatie en racisme binnen de sector Rijk. Deze aanpak richt zich op het voorkomen en bestrijden van vooroordelen, discriminatie en racisme op individueel én institutioneel niveau. Ook bood het Rijk diverse trainingen aan om een inclusieve werkcultuur te bevorderen. Deze waren onder meer gericht op werving en selectie, coaching en het voeren van gesprekken binnen teams.

o *Versterken Ambtelijk Vakmanschap en het stimuleren van Grenzeloos Samenwerken 2021*

Het vertrouwen herstellen tussen overheid en burgers is een kernopgave van dit kabinet. Dat vraagt om een overheid die betrouwbaar, dienstbaar en rechtvaardig is. Maatschappelijke opgaven staan centraal. Goed ambtelijk vakmanschap is hiervoor een belangrijke voorwaarde. We werken samen over ministeries en bestuurslagen heen, om samen met de betrokkenen in de samenleving te werken aan de maatschappelijke opgaven waarvoor we staan. Het Rijk stimuleert dit en werkt aan het versterken van de professionaliteit. In 2021 is op interactieve wijze een gids gemaakt om te komen tot gemeenschappelijke publieke waarden voor het werk van rijksambtenaren. Deze staat sinds de zomer van 2021 online² en wordt doorontwikkeld. De gids moet bijdragen aan het verscherpen en verhelderen van het gewenste morele kompas bij het handelen van ambtenaren, ook bij dilemma's. In de tweede helft van 2021 zijn gesprekken gevoerd over de waarden uit de gids en over dilemma's die medewerkers van het Rijk in hun werk ervaren. Ook vond een ABD-symposium plaats rond grenzeloos samenwerken en ambtelijk vakmanschap.

² <https://grenzeloosamenwerken.pleio.nl/cms/view/da1fac84-a71d-4122-b3f6-0e629f364ce7/de-gids-ambtelijk-vakmanschap>.

• Duurzame, veilige en nieuwe manieren van werken

Bij het uitvoeren van het werk in 2021 is gezocht naar duurzame, veilige en nieuwe manieren van werken. Er is geëxperimenteerd met hybride werken en gewerkt aan de verduurzaming van het Rijk. Ook is de informatiebeveiliging versterkt.

o *Experimenteren met hybride werken in 2021*

Hybride werken is het uitgangspunt voor werken bij het Rijk³. Het is een manier van werken, waarbij medewerkers en teams de ruimte hebben om bewuste keuzes te maken in hoe, wanneer, met wie en waar wordt (samen)gewerkt: op een kantoor, op locatie, thuis of elders. Het Rijk gaat daarbij mee in de brede beweging op de arbeidsmarkt, met meerwaarde voor autonomie en werk-privébalans van medewerkers. In de tweede helft van 2021 had het Rijk door de versoepeling van het thuiswerkadvies voor het eerst enkele weken de ruimte om te leren en te experimenteren. In de CAO Rijk zijn de eerste afspraken vastgelegd met het oog op het hybride werken. Veel vergaderzalen zijn aangepast. Ook zijn hulpmiddelen voor medewerkers en leidinggevendenden ontwikkeld.

o *Versterken van duurzaamheid binnen de bedrijfsvoering*

De maatschappelijke opgave om te verduurzamen blijft onverminderd urgent. Om de klimaatneutrale bedrijfsvoering in 2030 te halen, is een versnelling nodig. De rijksoverheid zette het afgelopen jaar onder meer de volgende stappen naar een klimaatneutrale bedrijfsvoering in 2030. Het Rijk heeft besloten de CO₂-prestatieladder in te voeren. Met dit hulpmiddel kan het Rijk concrete en meetbare afspraken maken in contracten met aanbieders van producten en diensten. In december 2021 besloot het Rijk een interdepartementaal programmateam op te richten om versnelling mogelijk te maken en te ondersteunen bij de overgang en invoering naar een duurzame bedrijfsvoering en inkoop.

o *Informatiebeveiliging bij het Rijk*

Voor een kwalitatief hoogstaande en goed functionerende rijksoverheid moet de informatiebeveiliging op orde zijn. In het licht van de toegenomen digitale dreigingen, werken de Chief Information Security Officer (CISO) Rijk en de CISO's van de ministeries aan deze informatiebeveiliging. Ter versterking hiervan zijn in 2021 verschillende stappen gezet. Zo is er een procedure afgesproken voor opvolging van dringende beveiligingsadviezen. Ook zijn een handreiking en software ontwikkeld voor het inrichten van een doorlopende kwetsbaarheden-scan bij rijksorganisaties. Over 2021 heeft elk ministerie een in control-verklaring of een informatiebeveiligingsbeeld opgesteld. Deze documenten en de jaarlijkse onderzoeken van de Auditdienst Rijk naar de informatiebeveiliging bij de ministeries vormen de basis voor gesprekken van de CISO Rijk met de ministeries. Daarmee kan een continu verbeterproces worden ingericht. In 2021 zijn, op alle niveaus, gesprekken gevoerd met de ministeries over de aandacht voor de dreigingen en risico's van cyberaanvallen op het ministerie. Aandachtspunten hieruit zijn verwerkt in het thema Versterken Digitale Weerbaarheid van de in I-strategie 2021–2025, die in september 2021 aan de Tweede Kamer is gestuurd.

³ Kamerstuk 35 925 VII, nr. 51.

Zo werkt het Rijk binnen de bestaande kaders met deze en andere in de JBR beschreven ontwikkelingen continu aan professionalisering om een betrouwbare, dienstbare en toegankelijke overheid te zijn.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
H.G.J. Bruins Slot

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A.C. van Huffelen